

Position Paper

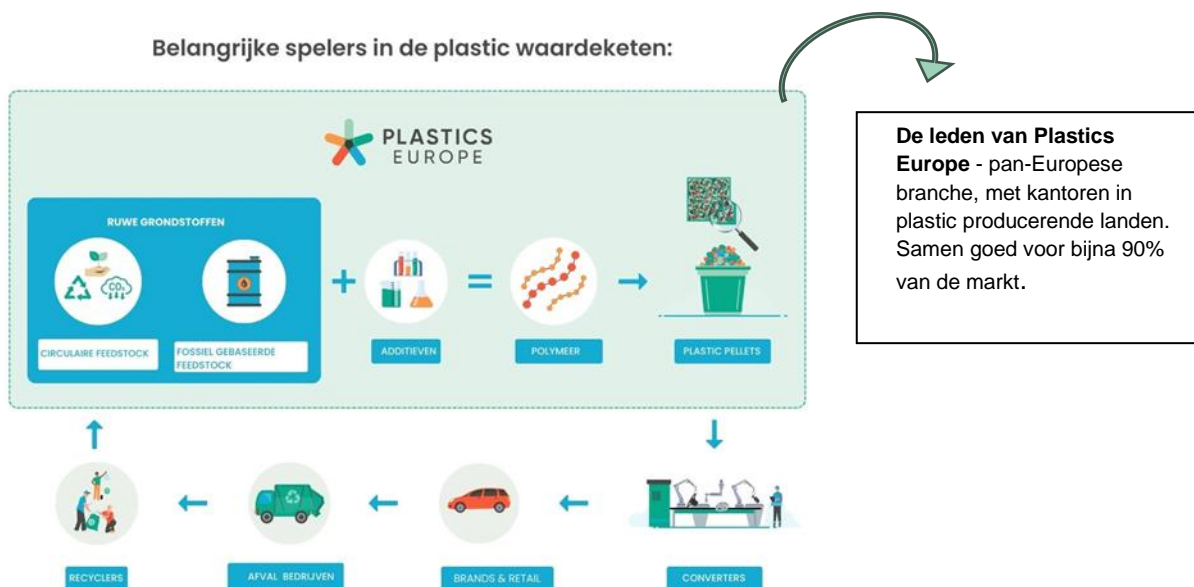
Voor de Rondetafel op 18 december 2024

Normeren, stimuleren en beprijzen voor een circulaire economie (met plastic)

Waarom het plastic systeem er toe doet

Is een duurzaam plastic systeem mogelijk? Waarbij we als industrie kunnen voorzien in de eisen en behoeften van de samenleving, we kritische sectoren blijven voorzien van materiaal en een strategische meerwaarde voor Europa blijven? Voor Plastics Europe, de pan-Europese vereniging van plastic producenten, is dit een reële en haalbare ambitie. Met de op onafhankelijke en wetenschappelijke inzichten steunende Plastic Transitie routekaart brachten we een ambitieus-realistisch pad in beeld naar een circulair en klimaatneutraal Europees plastic systeem in 2050¹.

Het commitment van de leden van Plastics Europe aan de Plastic Transitie routekaart onderstreept de omslag die de plasticindustrie zelf al heeft gemaakt. Ook wij maken ons zorgen over de bijdrage van onze industrie aan plastic afval en klimaatverandering. En ook wij willen dat gezond en veilig gebruik van plastic is gewaarborgd. Tegelijk zien we dat de schaduwkanten van plastic en plastic gebruik een eerlijke beoordeling en afweging van maatregelen in de weg staat. En dat de belangrijke, grotendeels onvervangbare rol van plastic in een transitie naar een duurzame en klimaatneutrale toekomst onvoldoende aandacht krijgt.

¹ Zie de Plastic Transitie - [De Routekaart - Plastics Europe NL](#)

Het belang van een ketenaanpak

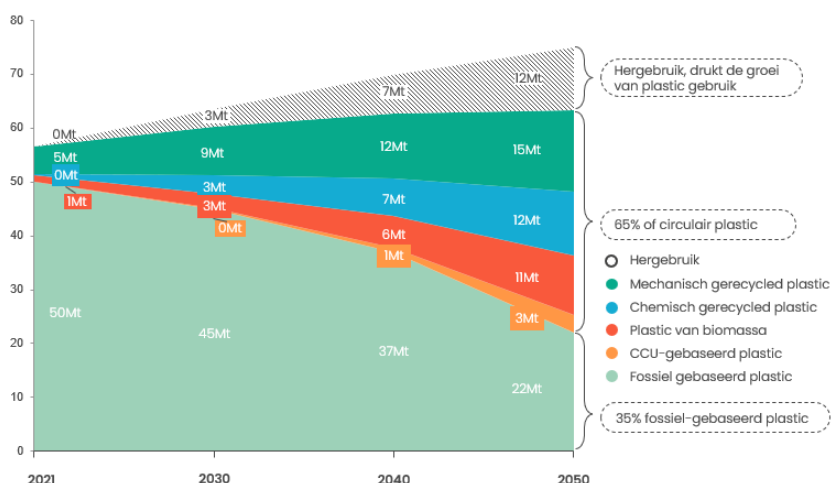
Als plastic producenten zijn we spil in de verduurzaming van de plastic keten *upstream* (door fossiele grondstof voor plastic te vervangen door duurzame alternatieven) en *downstream* (door met de hele keten te werken aan duurzaam gebruik en toepassing van plastic in alle levensfasen). Maar we kunnen het systeem niet alleen veranderen. Veel van onze aandacht en energie gaat daarom ook uit naar het versterken van de samenwerking met onze waardeketenpartners en met beleidsmakers en politiek. In het besef dat het Europese plastic systeem bestaat uit een complex van veel onderling verbonden sectoren. En om vele schakels; van de productie van grondstoffen tot de verwerking van plastic producten aan het einde van hun levensduur.

Met de routekaart in de hand maakt Plastics Europe zich hard voor het verkrijgen van meer inzicht in functie, structuur en concurrentiepositie van het plastic systeem. Omdat wij denken dat dit alle betrokken stakeholders verder helpt in het gezamenlijke doel: het creëren van effectief, gezamenlijk beleid voor circulair en duurzaam plastic.

En van een systeemaanpak

De potentie van circulaire maatregelen voor plastic is voor het eerst onderbouwd in ReShaping plastics². Het liet zien dat circulaire maatregelen inderdaad de goedkoopste en meest effectieve manier zijn om over te schakelen op alternatieve, circulaire grondstoffen voor de productie van nieuw plastic. In de Plastic Transitie routekaart hebben we dit uitgewerkt. Door alle maatregelen voor het circulair maken van plastic te nemen, komen we uit op 25% circulair plastic in 2030 en 65% in 2050. Daarbij laat de routekaart zien dat dit CO₂-reductie in de hele keten versnelt: met 28% in 2030, om in 2050 uit te komen op netto-nul.

Circulair plastic gebruik van Europese converters vertaald in vraag naar feedstock
2050, schattingen, Mt

² [SYSTEMIQ - ReShapingPlastics, April 2022](#)

Randvoorwaarden voor effectieve circulaire maatregelen

Om het perspectief van de Plastic Transitie routekaart waar te kunnen maken hebben we steeds gewezen op het belang van maatregelen die de hele complexe keten van plastic in ogenschouw nemen. En daarbij in ieder geval de volgende uitgangspunten recht te doen:

1. Dat van maatregelen ook een impuls moet uitgaan voor miljardeninvesteringen die de industrie wil doen in circulariteit en klimaatneutraliteit;
2. Dat maatregelen gebruik maken van de kracht van Europese interne markt en zich richten op het Europees werkend krijgen van koolstofarme, circulaire businessmodellen;
3. Dat maatregelen de industrie ook in staat moeten stellen om op een internationale markt concurrerend te zijn;
4. Dat tegelijk ook het afvalbeleid voor een koolstofarme en circulaire economie moet worden klaargestoomd, met plastic afval als waardevolle grondstof;
5. Dat maatregelen ook zien op een meer en intensiever gezamenlijk optrekken in de hele keten van plastic, waarbij lasten en lusten in de transitie eerlijk worden verdeeld.

Daarbij komt nog dat beleid dat circulariteit en gebruik van alternatieve grondstoffen verbindt met dat voor energie- en klimaatbeleid nog in de kinderschoenen staat. Reden dus om extra zorgvuldig te werk te gaan. Helaas moeten we constateren dat al deze overwegingen geen rol speelden in de besluitvorming rond nationale klimaatdoelen voor circulair plastic. Met als gevolg dat een nationale norm en een nationale plastic heffing de sector en keten midscheeps gaan raken. Juist nu de plasticproductie in Europa al zwaar onder druk staat. Nederland staat daarbij in de top drie van Europese landen waar productie het hardst weglekt³.

Met een aandeel van 10.8 % zijn we nog altijd een grote speler op de Europese markt voor fossiel gebaseerd plastic. Daarnaast gemeten is het aandeel in de productie van gerecycled plastic (5%) en biobased plastic (3,4%) wellicht nog wat bescheiden. Het tekent in onze ogen de patstelling die doorbroken moet om daadwerkelijk toe te werken naar een circulaire economie mét circulair plastic.

Wat nodig is voor circulair plastic

Met partners in de Nederlandse plastic keten roepen we op om het ingezette beleid te herzien⁴. We deden een voorzet voor waar we gezamenlijk naar toe willen. Voor plastic producenten geldt als meest wezenlijk dat in co-creatie drie zaken urgent om een afweging vragen:

³ Zie - [Plasticproductie zakt harder in dan verwacht - Plastics Europe NL](#)

⁴ Zie [Samen bouwen aan circulair plastic akkoord - Plastics Europe NL](#), de voorzet die we deden met de Federatie Nederlandse Rubber- en Kunststofindustrie (NRK), de Vereniging Afvalbedrijven (VA), Koninklijke Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI) en VNO-NCW

- **Een nadere beschouwing in de keten** - De samenhang tussen maatregelen voor het verduurzamen van de industrie (upstream) en een circulaire plastic keten (downstream). De plasticindustrie staat voor de levensgrote opdracht om fabrieken en productie compleet en radicaal te hervormen. Door alle alternatieve technologieën voor fossiel toepasbaar te maken (mechanische en chemische recycling, biobased grondstoffen, maar ook CCU) én downstream markten te blijven bedienen met een nog steeds toenemende vraag naar polymeer. Het is duidelijk dat deze dubbele transformatie heel veel uitdagingen en lasten met zich meebrengt, voor alle partijen in de complexe plastic keten. Om dat eerlijk te verdelen en ervoor te zorgen dat de hele keten het kan meemaken, moeten we meer holistisch naar het systeem kijken. Vandaar ook ons pleidooi voor het toewerken naar een circulair akkoord. Een 'Maatwerk-aanpak' die kijkt naar de bijdrage die de industrie kan leveren, in de context van het effect dat de mix van normeren, beprijzen en stimuleren ketenbreed sorteert. Alleen zo ontstaat een reëel en eerlijk beeld over milieuproblemen enerzijds en economische effecten en invloed op het toekomstig verdienvermogen van Nederland anderzijds.
- **Normeren versus vraagstimulering** - De markt voor polymeren en recycalaat is een internationale markt waarop de prijs nu wordt gedicteerd door vraag en aanbod. Gerecycled en biobased plastic zijn duurder dan virgin. Nederlandse normen voor verwerkers of heffingen op de productie van nieuw plastic doen niets aan dit prijsverschil. Niet zij, maar fabrikanten van plastic producten en toepassingen zijn immers van invloed op de vraag naar plastic. Zo lang die schakel buiten beschouwing blijft, zal oncontroleerbaar polymeer van elders onze markt blijven overspoelen. Dit ongelijke speelveld treft in eerste instantie Nederlandse verwerkers, maar productieverlies bij Nederlandse verwerkers heeft onherroepelijk nadelige gevolgen voor de hele Nederlandse waardeketen.
- **Zicht op daadwerkelijke impact en effecten** - het onherroepelijk weglekken van productie als gevolg van nationale plasticmaatregelen, zal nadelig doorwerken in de hele Nederlandse plastic keten. Doelstellingen voor het verduurzamen van de industrie en voor een circulaire economie zullen hiermee verder uit zicht raken. En ook de gewenste milieuwinst door verminderd grondstoffenverbruik zal uitblijven. Uit alle rapporten en onderzoeken die tot nu toe in het kader van nationale maatregelen zijn gedaan, blijven veronderstellingen over positieve effecten ongewis en een correlatie tussen doel en middel ongerijmd.

